

Nr 1153

Av herrar Åkerlind och Werner, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition nr 62, med förslag till lag om ändring i barnavårdslagen den 29 april 1960 (nr 97).

(Lika lydande med motion nr 1003 i Första kammaren)

I Kungl. Maj:ts proposition nr 62 föreslås att barnavårdslagens § 47 ändras så att barnavårdsnämnderna får befogenhet att meddela förhandsbesked om enskilt hems allmänna lämplighet som fosterhem. Olämpligförklaring genom förhandsbesked skall av den beslutet rör kunna överklagas i för denna typ av ärenden vederbörlig ordning med stöd av i propositionen föreslaget tillägg till 80 § barnavårdslagen. Emellertid avser detta tillägg enbart fall då barnavårdsnämnd genom förhandsbesked förklarat fosterhem olämpligt. Med andra ord medger den föreslagna lagtexten inte möjligheter att överklaga genom förhandsbesked meddelad lämplighetsförklaring. Detta måste anses mycket olyckligt. Det har nämligen — som socialstyrelsen i sitt remissyttrande på sidan 11 i propositionen påtalar — visat sig att en del av de koreanska barn, som adopterats i Sverige, erhållit olämpliga placeringar. Utländska barn har över huvud taget otillfredsställande rättssäkerhetsgarantier då de före adoptionen i motsats till svenska fosterbarn saknar vårdnadshavare. Mot bakgrunden av det ökande antalet placeringar av utländska barn i Sverige måste det anses angeläget att så snart som möjligt rätt till överprövning av lämplighetsförklaring genom förhandsbesked och av meddelade tillstånd till mottagande av fosterbarn införs. En särskild myndighet borde tilldelas rätten att i förekommande fall överklaga såväl lämplighetsförklaringar som meddelade tillstånd. Den närmast till hands liggande myndigheten för detta ändamål torde vara socialstyrelsen.

När det gäller utländska barn som adopteras i Sverige finns, som nämnts, inga svenska vårdnadshavare före adoptionen. Svenska fosterbarn däremot har vårdnadshavare, vilket också ovan påtalats. Det är i regel någon av barnets föräldrar. Det vore föga meningsfyllt att tilldela dessa vårdnadshavare rätt att överklaga av barnavårdsnämnd meddelad lämplighetsförklaring, eftersom några särskilda barn inte utsetts på det stadiet. Det är emellertid uppseendeväckande att vårdnadshavarna för svenska fosterbarn inte har möjlighet att överklaga av barnavårdsnämnd meddelat tillstånd

Bihang till riksdagens protokoll 1969. 4 saml. Nr 1153—1154

att ta emot fosterbarn, eftersom de tilltänkta foster- eller adoptivföräldrarna på det stadiet bestämt sig för ett särskilt barn och det kan tänkas att barnets vårdnadshavare inte accepterar dessa föräldrar. Alltså innebär den nuvarande lagstiftningen på området en nästan lika stor brist i rätts-säkerhetskänslighet för de svenska fosterbarnen som för de utländska.

Att, såsom föredragande statsråd på sidan 14 i propositionen framför som sin mening, vänta med att införa en utvidgad överprövningsrätt vad gäller dels lämplighetsförklaring och dels meddelade tillstånd att ta emot fosterbarn tills socialutredningen i samråd med utredningen om rättshjälp i förvaltningsärenden prövat denna fråga måste ur rättssäkerhetssynpunkt anses betänkligt. Den tidsutdräkt detta skulle medföra innan ett beslut kom till stånd kan nämligen knappast vara förenlig med det självklara kravet att barnens rättssäkerhet i alla situationer måste prioriteras.

Med stöd av vad ovan anförts hemställes,

1. att riksdagen måtte besluta att socialstyrelsen må anföra besvär över barnavårdsnämnds dels genom förhandsbesked till enskilt hem lämnad lämplighetsförklaring, dels till enskilt hem meddelat tillstånd att ta emot fosterbarn,
2. att riksdagen måtte besluta att vårdnadshavare till berört barn må anföra besvär över barnavårdsnämnds till enskilt hem meddelat tillstånd att ta emot fosterbarn, samt
3. att vederbörande utskott måtte utarbeta för ändamålet erforderliga författningsändringar.

Stockholm den 15 april 1969

Allan Åkerlind (m)

Mårten Werner (m)
